

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

A szakvélemény tárgya: Szerzői mű felhasználásának harmadik fél általi korlátozása

Ügyszám: SzJSzT-26/19.

A Megkereső által feltett kérdések:

- 1. A Cég 1) korlátozhatja-e a szerzón kívüli fél kérésre a szerző személyhez fűződő szerzői jogait (úgy, mint a nyilvánosságra hozatal joga) azzal, ha a YouTube nevű videómegosztón a szerző saját dalainak (videóinak) felhasználását blokkolja, feltéve ha a szerző és a szerzón kívüli fél között kötött felhasználási szerződés a videómegosztóra nem terjed ki?**
- 2. Korlátozhatja-e a Cég 1) a szerző személyhez fűződő jogait azzal, hogy az internetes platformon történő megjelenést blokkolja, egy olyan szerződés alapján, amely nem tartalmaz az internetes platformon történő megjelenésről szóló rendelkezést?**
- 3. Van lehetősége a Cég 1)-nek arra, hogy a szerző olyan zenei műveinek internetes platformon történő közzétételét korlátozza/akadályozza, amelyek az említett szerződés megszűnését – valamint az abban kikötött „türelmi idő” leteltét – követően keletkeztek?**
- 4. A fenti kérdésekben foglalt esetekben éri-e jogsérelem a szerző személyhez fűződő szerzői, illetve vagyoni jogait?**
- 5. Amennyiben igen, megállapítható, hogy az a Cég 1) magatartásának következménye?**
- 6. Szükséges lenne a Cég 1)-nek a magyar és uniós szerzői jogi szabályok és bírói gyakorlat alapján szerzői engedélyt kérni a szerzótől abban az esetben, ha a szerzón kívüli fél kívánja a szerzői műveinek felhasználását korlátozni?**
- 7. Szükséges lenne a Cég 1)-nek vizsgálnia (amennyiben létezik) a szerző, illetve a szerzón kívüli fél között kötött felhasználási szerződést ahhoz, hogy a szerző felhasználási jogát korlátozza?**
- 8. Amennyiben a Cég 1) nem vizsgálja a felhasználási szerződést, de a szerzón kívüli fél kérésére korlátozza a szerző személyhez fűződő, valamint vagyoni jogát, úgy éri-e jogsérelem a szerzót a Cég 1) magatartása következtében?**
- 9. Abban az esetben, ha a Cég 1) magatartása következtében jogsérelem éri a szerzót, ki lehet-e ennek fejezni ennek mértékét összegszerűen?**

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

Tekintettel arra, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: „Rendelet”) 8. § (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást, nem tart helyszíni szemlét (...)”, az eljáró tanács a megkeresés, illetve a megkereséshez csatolt dokumentum alapján hozta meg szakvéleményét.

Az eljáró tanács – a művek tételes megjelölése, valamint az egyéb körülmények ismerete – hiányában nem vizsgálhatta, hogy Megkereső valóban szerzője-e a vita tárgyát képező műveknek, valamint azt sem, hogy ezen alkotások a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: „Szt.”). 1. § (3) bekezdése értelmében szerzői jogi oltalom alatt állnak-e. Az eljáró tanács szakvéleménye készítése során mindkét kérdésben elfogadta a megkeresés erre vonatkozó állításait és abból indult ki, hogy az érintett művek szerzői jogi oltalom alatt állnak és azok alkotója a Megkereső volt.

Az eljáró tanács az erre vonatkozó adatok hiányában nem vizsgálhatta továbbá, hogy a Cég 1) valóban „blokkolta”-e az említett művek felhasználását a YouTube elnevezésű online tartalommosztó felületein, továbbá azt sem, hogy a Megkereső által említett „blokkolásra” jogi értelemben miként, milyen nyilatkozatok tételével, milyen konkrét magatartások tanúsításával került sor. A szakvélemény e körülményből következően a Megkereső által feltett kérdésekre általános jelleggel tud elsősorban válaszolni.

A Rendelet 8. § (1) bekezdése szerint az eljáró tanács *„a feltett kérdések (...) alapján alakítja ki szakvéleményét”*. Noha a Megkereső elsősorban talán előadóművészként vált népszerűvé, a megkeresés a Megkeresőre következetesen *szerezőként* hivatkozott, az eljáró tanács a feltett kérdésekre adott válaszát ezért a szerzőket megillető jogokra korlátozza. A feltett kérdésekből következő korlátozottság mellett az eljáró tanács felidézi, hogy az Szt. 55. § (1) bekezdése szerint a *„felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell (...) az előadóművészi teljesítmények felhasználására és az előadóművészi vagyoni jogok átruházására vonatkozó szerződésre is”*.

Az eljáró tanács rögzíti, hogy a hangfelvételben rögzített művek és előadások online, interaktív felhasználásához az Szt. 26. § (8) bekezdése szerint a szerző, az Szt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján az előadóművész és a 76. § (1) bekezdés c) pontja alapján a hangfelvétel-előállító egyidejű engedélye szükséges. Mindaddig, míg a három jogosult egyidejűleg és a Ptk. jóhiszemű joggyakorlásra vonatkozó követelményének betartásával együttesen nem engedélyezi a felhasználást, addig a felhasználás jogszerűtlen. Tehát mindhárom jogosultnak (szerző és szomszédos jogi jogosultak: előadóművész, hangfelvétel-előállító) kizárólagos joga van a felhasználás engedélyezésére vagy annak tiltására.

Ad 1-2)

1.1. Az Szt. 10. § (1) bekezdése szerint a *„szerző határoz arról, hogy műve nyilvánosságra hozható-e”*. A mű első ízben történő nyilvánosságra hozatalára vonatkozó szerzői személyhez fűződő jog kiemelt jelentőségű, mivel a szerző ennek gyakorlásával dönt arról, hogy a személyiségjegyeit tükröző művét megismerheti-e a nyilvánosság (közönség). Az eljáró tanács emlékeztet arra, hogy a mű nyilvánosságra hozatala (Szt. 10. §), mint személyhez fűződő jog, elkülönül a mű nyilvánossághoz közvetítésétől (Szt. 26. §), mint vagyoni jogtól. A nyilvánosságra hozatal egy egyszeri aktus, amely megvalósul akkor, amikor a szerző művét első ízben megismerhetővé teszi a széles közönség számára. Miként azt Benárd Aurél-Tímár István (szerk.): *A szerzői jog kézikönyve* című műve megállapítja¹ a nyilvánosságra hozatal *„bármilyen cselekmény vagy magatartás lehet, amelynek révén a mű elhagyja az alkotó rendelkezési körét és meg nem határozott más személyek számára hozzáférhetővé válik.”* E jog

---

¹ Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1973, 100. o; idézi az Szt. Nagykommentárja (szerk. Gyertyánfy Péter)

tehát egy egyszeri, a szerzői jogok gyakorlása szempontjából kiemelkedően fontos cselekmény gyakorlására biztosít kizárólagosságot a szerzőnek.

1.2. Az Szjt. 26. §-a szerinti nyilvánossághoz közvetítés ezzel szemben minden olyan esetben megvalósul, amikor a művet távollévők számára érzékelhetővé teszik, lényegében függetlenül annak technikájától, módjától.

1.3. Az Szjt. szabályozása egységes abban a tekintetben, hogy a szerzőn kívüli személy (jellemzően: felhasználó) csak a szerzőtől kapott felhatalmazás (engedély) alapján jogosult a művet első ízben nyilvánosságra hozni (személyhez fűződő jog), illetve a művet nyilvánossághoz közvetíteni (vagyoni jog). Ugyanakkor az is megállapítható, hogy a szerzőtől eltérő személy – a felek közötti eltérő megállapodás hiányában – sem a mű nyilvánosságra hozatalára, sem pedig nyilvánossághoz közvetítésére nem köteles, még akkor sem, ha a felek között felhasználási szerződés jött létre. Ennek oka, hogy az Szjt. 42. § (1) bekezdése alapján a felhasználási szerződés a felhasználás jogát adja és nem annak kötelezettségét rója a felhasználóra.

1.4. A Megkereső az eljáró tanács rendelkezésére bocsátotta a Megkereső és a Cég 2) között 2016. februárban kelt, „Exkluzív hangfelvétel kiadói, produceri-manageri szerződés” elnevezésű iratot (a továbbiakban: „Manager szerződés”), a feltett kérdések szempontjából azonban ez lényegében teljesen irreleváns. Ennek oka, hogy a vita alapvetően a szerzői művek interaktív jellegű, lehívásra hozzáférhetővé tételével (Szjt. 26. § (8) bekezdés) függ össze, e jogukat azonban a zeneszerzők és dalszövegírók nem egyedi módon, hanem reprezentatív közös jogkezelő szervezetük, az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület útján gyakorolják. E tekintetben az eljáró tanács hivatkozik a közös jogkezelő szervezetekről a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala által vezetett hatósági nyilvántartásra (<http://kjk.sztnh.gov.hu>), amely a szerzői jogok és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok közös kezeléséről szóló 2016. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: „Kjkt.”) 101. § (2) bekezdése szerint közhitelesnek minősül. Az eljáró tanács megállapítja azt is, hogy a Megkereső nem szerepel azon szerzőknek a Kjkt. 54. § (1) i) pont szerint kötelezően nyilvánosságra hozott listáján, akik a közös jogkezelés ellen a 18. § (1) bekezdése szerint jogszerűen tiltakoztak. Mindebből az következik, hogy a Megkereső képviselőjében a felhasználók számára az Artisjus bocsátja ki a felhasználási engedélyt minden olyan esetben, amikor a művet lehívásra hozzáférhetővé teszik. Az eljáró tanács ismét jelzi, hogy feladata a Megkereső által feltett kérdések megválaszolása. Ha a megkereső kérdése a szerzői minőség helyett (vagy mellett) a szomszédos jogi tevékenységre irányult volna, úgy az eljáró tanács szakvéleménye során a Manager szerződést releváns iratként értelmezte volna és vizsgálta volna, hogy a konkrét ügyben az érintett hangfelvételek hangfelvétel-előállítói jogosítványaival mely szereplő rendelkezik.

1.5. Az eljáró tanács ismeretei szerint a Cég 1) ún. tartalom-aggregátori tevékenységet végez főtevékenységként, e szerepben piacvezető szerepe van Magyarországon. A tartalom-aggregátor főszabályként a hangfelvétel-előállítói jogok jogosultja (hangfelvétel-kiadó) és a hangfelvételek Szjt. 76. § (1) bekezdés c) pontja szerinti interaktív felhasználását végző személyek között közvetíti a hangfelvételek felhasználási jogait. E tevékenység jellemzően semmilyen módon nem érinti a szerzői jogok gyakorlását, mivel – ahogyan arra az eljáró tanács fentebb már hivatkozott – a szerzői interaktív felhasználási jogokat főszabályként a zenei szerzők közös szervezete gyakorolja.

1.6. A fentieket összefoglalva az eljáró tanács azt állapítja meg, hogy a mű nyilvánosságra hozatali jogával a szerző rendelkezik, miközben más személy – a felek eltérő megállapodása hiányában – e nyilvánosságra hozatalban nem köteles közreműködni. A már jogszerűen

nyilvánosságra hozott művek esetén – az Szjt. jelen esetben irreleváns 11. §-a kivételével – sem a szerző, sem más személy nem rendelkezik az Szjt. alapján nyilvánosságra hozatali joggal, mint ahogyan azzal a joggal sem, hogy a nyilvánosságról a művet visszavonja. A nyilvánosságra hozatalra vonatkozó szerzői személyhez fűződő jog tartalmánál fogva egyébként is megszűnik, miután a mű a szerző engedélyével jogszerűen nyilvánosságra hozatalra került. Az természetesen nem zárható ki, hogy egy szerző és egy felhasználó között olyan polgári jogi megállapodás jön létre, amely kötelezővé teszi a felhasználó számára a mű felhasználását, nyilvánossághoz közvetítését. Ilyen esetben külön vizsgálható lenne, hogy a mű nyilvánossághoz közvetítésének abbahagyása szerződésszegést valósít-e meg a felhasználó részéről. Ez azonban már nem érinti a szerző nyilvánosságra hozatalra vonatkozó személyhez fűződő jogát azután, hogy a mű már egyszer jogszerűen nyilvánosságra került. Az eljáró tanácsnak nem áll rendelkezésére olyan felhasználási szerződés, amelyben a szerző a manager vagy a hangfelvétel-előállító, illetve bárki más számára kötelezően előírta volna a dalok nyilvánossághoz közvetítését.

Ad 3)

2.1. Mivel az eljáró tanács nem ismerhette meg a Cég 1) és a Cég 2), valamint a Cég 1) és az említett internetes platform közötti szerződéseket, így e kérdésben az eljáró tanács nem tud állást foglalni. Az általános piaci gyakorlat az, hogy a hangfelvétel előállítói jogaival rendelkező vállalkozás (a jelen ügyben a Cég 2)) vagyoni jogait egy sor esetben nem közvetlenül, hanem olyan vállalkozások bevonásával gyakorolja, mint amilyen a Cég 1). Az ilyen jogviszonyok esetében a „nemo plus iuris” polgári jogi alapelvnek következetesen érvényesülnie kell, vagyis a tartalom-aggregátor legfeljebb olyan vagyoni jogot szerezhethet a hangfelvétellel kapcsolatban, mint amilyen a hangfelvétel eredeti előállítója maga is rendelkezett.

2.2. Általában ugyanakkor elmondható, hogy nem létezik olyan az Szjt. szerinti szerzői jogi jogcím, amely alapján a felhasználás folyamatát egy, az engedélyezési láncolatban nem érintett harmadik fél korlátozhatja, illetve megakadályozhatja, mint ahogy ennek tiltását sem tartalmazza az Szjt. Általában elmondható, hogy az Szjt.-nek ez a kérdés nem tárgya.

Ad 4-5)

3.1. Az eljáró tanács számára átadott iratok alapján nem volt megállapítható, hogy a Cég 1) megakadályozta-e, és ha igen, milyen jogalapon és milyen nyilatkozatokkal a művek (hangfelvételek) nyilvánosságra hozatalát. Erre tekintettel a feltett kérdésekre az eljáró tanács nem tud választ adni.

Ad 6-7)

4.1. Az Szjt. 26. § (8) bekezdése szerint a szerzői művek online környezetben való interaktív felhasználása akkor minősül jogszerűnek, ha ezt a szerző a felhasználó számára engedélyezte. Ha a felhasználást több személy együttesen valósítja meg, vagy a felhasználási engedély több személyt is átfogó láncolatban kerül kibocsátásra, e kötelezettség természetesen valamennyi érintett személyre kiterjed.

4.2. Ahogy arra az eljáró tanács korábban már utalt, a zeneszerzők és szövegírók esetében a felhasználási engedélyt a szerzők képviselőjében az Artisjus jogosult kibocsátani, hacsak a szerző a Kjkt. 18. § (1) bekezdése szerinti előzetes tiltakozó nyilatkozatot nem tett joghatályosan. Mivel az előzetes tiltakozók nevét tartalmazó, az Artisjus által a

jogszabályoknak megfelelően publikált lista a Megkereső nevét nem tartalmazza, a felhasználási engedélyt a Megkereső, mint zeneszerző, illetve szövegíró nevében is az Artisjus jogosult kibocsátani. A Megkereső műveinek felhasználásához ebből következően nem szükséges a Cég 1) engedélyét beszerezni, és fordítva, nincsen olyan szerzői jogi jogcím, amely alapján a Cég 1) a felhasználást – a felek közötti eltérő, kötelmi jogviszony hiányában – megakadályozhatná. Mindebből következően a Cég 1) – ha a felek közötti eltérő, kötelmi jogviszony nem jött létre – nem köteles vizsgálni a szerzői művek felhasználására vonatkozó szerződést (amellyel egyébként jellemzően nem is rendelkeznek), hiszen a felhasználást főszabályként nem a Cég 1) végzi el, a tartalom-aggregátor tevékenysége általában a hangfelvétel-előállítói engedélyek közvetítésére korlátozódik. Tehát, a szerzői jogi jogszabályok alapján a Cég 1) nem jár el jogszerűtlenül, ha a hangfelvétel-előállító utasítására távolítja el a Youtube-ról a hangfelvételt.

Ad 8-9)

5.1. Az Szt. 42. § (1) bekezdése szerint – eltérő megállapodás hiányában – a felhasználó jogot és nem kötelezettséget szerez a felhasználásra, ezért szerzői jogi alapon *általában* nem kifogásolható, ha a felhasználó nem kezdi meg a felhasználást vagy felhagy azzal. (Az Szt. 51. §-a szerint a kizárólagos jellegű felhasználási szerződések esetén a felhasználás hiánya a jogosult oldalán felmondási okot keletkeztet, azonban a zeneművek online felhasználása esetén egyáltalán nem jellemző a kizárólagos felhasználási szerződés kötése, a közös jogkezelő szervezet pedig egyáltalán nem jogosult ilyen felhasználási engedélyt kibocsátani.) Polgári, kötelmi jogi szempontból lehetséges azonban olyan szerződést kötni, amelyben a szerzői jogosult kötelezővé teszi a felhasználó számára a mű felhasználását. Ilyen esetben külön vizsgálható lenne, hogy a mű nyilvánosságához közvetítésének abbahagyása szerződésszegést valósít-e meg a felhasználó részéről.

5.2. Ezzel együtt az online zenei piacon lehetnek olyan szempontok, amelyek a piac egyik vagy másik szereplője számára döntési jogot keletkeztet abban a kérdésben, hogy mely zeneművek kerüljenek, vagy épp ne kerüljenek felhasználásra. Még az sem feltétlenül szükséges, hogy ezzel a joggal maga a felhasználó rendelkezzen. Az elérhető zenei művek közötti szelekciót számos különböző ok teheti szükségessé, ezek között természetesen kiemelkednek az üzleti szempontok, de ide tartozhat az is, ha egyes zenei művek felhasználásától a folyamatban érintett valamely üzleti szereplő – a rendelkezésre álló engedély ellenére is – azért tartózkodik, mert például az adott mű trágár szöveget tartalmaz, vagy valamely politikailag is érzékeny témában foglal állást. A felhasználástól való tartózkodás – ahogyan arra korábban már az eljáró tanács utalt – szerzői jogi kérdést – a kizárólagos szerzői felhasználási szerződés esetére a törvény által biztosított felmondási jogon kívül – nem vet fel, ezzel együtt vizsgálható, hogy más jogágak szabályai azt nem korlátozzák-e valamilyen módon. A domináns piaci helyzetben lévő felhasználók esetében nyilvánvalóan nem csak a polgári jog általános szabályainak való megfelelést kell vizsgálni, de a versenyjogi szabályok alkalmazását is.

Ugyancsak kívül esik az SzJSzT kompetenciáján annak vizsgálata, hogy a Megkereső és a producer, valamint a hangfelvétel-előállító közötti szerződés Megkereső általi egyoldalú – nem Szt. szerinti jogcímen alapuló – megszüntetése jogszerű volt-e vagy sem, és hogy ez alapján jogszerű-e vagy sem a hangfelvétel-előállító esetleges olyan lépése, amellyel a Megkereső előadását tartalmazó hangfelvétel további felhasználást megakadályozza.

5.3. Az eljáró tanácsnak arra vonatkozóan nincsen információja, hogy a konkrét ügyben a Cég 1) – amely maga felhasználási tevékenységet nem végez, de a releváns piacnak ezzel együtt is fontos szereplője – rendelkezik-e ilyen jogosítvánnyal, illetve, ha igen, élt-e ezzel a jogával. Ha azonban a Cég 1) valóban korlátozta az érintett zenei művek felhasználását, úgy ezzel szerzői

jogsértést nem követett el, e feltételezett magatartásával nem sértette meg a szerző személyhez fűződő jogát (nem hozta engedély nélkül nyilvánosságra a művet, nem tagadta el a szerző szerzői minőségét, nem sértette a mű egységét), és nem végzett engedély nélküli felhasználást sem.

5.4. Az eljáró tanács arra vonatkozó vizsgálatot nem végezhet, hogy a Cég 1) e feltételezett magatartása megfelelt-e az általános polgári jogi szabályoknak, ezen belül okozott-e esetleg szerződésen kívüli kárt, vagy nem sértette-e e magatartás a tisztességes piaci magatartásra vonatkozó előírásokat.

Az eljáró tanács egyéb észrevételei

6.1. Bár a Megkereső által feltett kérdések arra összpontosítottak, hogy a Megkereső, mint zeneszerző, illetve szövegíró jogai sérültek-e, a teljes körű vizsgálat érdekében indokolt a vizsgálatot a hangfelvételben rögzített mű egyéb jogosultjai, vagyis az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók szempontjából is elvégezni.

6.2. A feltett kérdések első fókuszpontja a személyhez fűződő jogok, illetve ezen belül a nyilvánosságra hozatal volt. Az eljáró tanács e körben azt állapítja meg, hogy a szerzői *nyilvánosságra hozatallal* azonos, vagy azzal akár rokonítható személyhez fűződő joggal sem az előadóművészek, sem pedig a hangfelvétel-előállítók nem rendelkeznek (e tekintetben ld. Szjt. 75. § és 79. §). Az előadóművészek személyhez fűződő jogait az Szjt. 75. §-a tartalmazza, amely e jogokat a névfeltüntetésre és az előadás egységének védelmére korlátozza. A hangfelvétel-előállító az Szjt. 79. §-a alapján nevének feltüntetésére vonatkozó jogát gyakorolhatja.

6.3. A feltett kérdések másik fókuszpontja az volt, hogy a felhasználótól eltérő személy *szerzői jogi alapon* megakadályozhatja-e a hangfelvételben rögzített mű (e tekintetben rögzített előadás vagy hangfelvétel) lehívásos hozzáférhetővé tételét. Az eljáró tanács e körben a szomszédos jogi jogosultak vonatkozásában is azt állapítja meg, mint amit a szerzők esetében: nincs olyan az Szjt-ben rögzített *szerzői jogi* jogcím, amely alapján a jogosulton kívüli harmadik személy a felhasználást korlátozhatná vagy megakadályozhatná. Ilyen jogosítvány ugyanakkor az Szjt. rendszerén kívül, kötetmi alapon létrehozható, amely vizsgálatát az eljáró tanács azonban már nem végezheti el.

Budapest, 2019. november 4.

dr. Sár Csaba
a tanács elnöke

dr. Békés Gergely
a tanács előadó tagja

Szűts László
a tanács szavazó tagja